

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. II. Quia judicium certum de probabilitate honestatis est indifferens ad
verum, & falsum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

opposita opinioni assuetus sit, facit hominem incorrigibilem. Dicam enim Praelato me corripienti, ut mihi suam opinionem reddat moraliter certam, sine cuius morali certitudine operari non possum. Alia plura ex D. Bonavent. aliisque TT. dedi supra.

N.
72.

Et quidem si res ponderetur, ego ad plus obligo, quam qui ad iudicium directum sine reflexo: hi enim obligant ad iudicium directum subjective probabilius, aut moraliter certum; ego obligo ad iudicium reflexum evidens, & certum de objectiva probabilitate; ita ut quis sequatur opinionem probabilem, non satis sit, ut iudicet esse probabilem, sed debet certo, & evidenter scire opinionem utramque esse absolutam, & relative probabilem. Probabiliorista autem contenti sunt, ut quis iudicet juxta opinionem sibi probabilioram, (quod idem dicit Fogarinus de moraliter certa) etsi non examinata opinionis opposita probabilitate. Dicunt enim saepe, quod si alicui occurrat una tantum opinio, quod tunc illa sit unica probabilis, & moraliter certa, & ejus sequela licita.

N.
73.

Similiter dico, quod si non licet sequi minus probabilem, non licet sequi Doctorem minus famulum, nec confiteri Confessori minus docto, nec consilium petere a minus sapienti, nec curare se cum Medico minus experto. Haec autem quantum recedant a vero, & quantum salutis viam difficilem reddant, nemo non videt.

N.
74.
Fogar.
Scotus.

Nolo omittere quod Fogarinus disp. 3. part. 2. a n. 49. tradit, ut solvat argumentum ex Scoto tuente, quod qui in extrema necessitate furatus est, non teneatur, ut ad pinguorem fortunam pervenit, restituere. Ait enim n. 51. non esse tutius adversative restituere, quam non restituere; id est, magis vitat periculum peccati restituendo, quam non restituendo, negat; quia cum non teneatur restituere, nihil enim alienum habet, nullum peccandi periculum incurrere potest; & tam securus est non restituendo, quam restituendo. Haec Fogarinus. Mirabilis doctrina, & ex diametro opposita ei, quam saepe tradit de frequentia tutiori, nisi minus tuta sit moraliter certa. Nam relata doctrina tollit discrimen inter minus, & magis tutam opinionem. Nam tutior est, quae stat pro lege; minus tuta, quae pro libertate: sed opinio stans pro restitutione stat pro lege; ergo est tutior opposita stante pro non restitutione, seu pro libertate: ergo negari non potest, quod Scoti opinio sit minus tuta.

N.
75.

Addo 1. quod solutio Fogarini evertat,

quae contra nos trahit. Ut enim dicit, quod restituere non sit tutius, quam non restituere, tutius, inquit, non sic adversative, sed tantum comparative, quia nulla datur obligatio restituendi, & ideo non restituendo nullum incurritur peccati periculum. Ita ego dico, quod cum nulla detur obligatio sequendi tutiorem, aut probabilioram, est quis sequatur minus tuta minus probabilem, nulli periculo peccati se exponit: est enim una opinio sit comparative tutior alia, non tamen adversative, quia quilibet est tuta, cum non detur obligatio tutioris.

Addo 2. sibi contradicere, nam dista N. disp. 3. part. 2. a n. 49. opinionem stantem pro restitutione negat esse tutiorem opinione negante. Infra autem disp. 3. part. 6. n. 49. opinionem affirmantem virtutes infundi in Baptismo vocat tutiorem negante eas infundi: cum tamen stans pro restitutione, qui stat pro lege incerta, sit tutior; stans pro infusione virtutum, quia non stat pro lege, non sit tutior; non enim omnis opinio affirmans est tutior negante, sed ea tantum, quae affirmat legem.

§. II.

Quia iudicium certum de probabilitate honestatis est indifferens ad verum, & falsum.

SUMMARIUM.

Ait quod nullum iudicium prudens possit esse indifferens, n. 77.

Ait iudicium reflexum certum de probabilitate non esse certum de honestate, n. 78.

Solvo. Etiam certitudo moralis est indifferens, n. 79.

Nego, quod iudicium reflexum de probabilitate sit indifferens, sed solum directum de honestate, n. 80.

Directum est indifferens de materiali, non de formali honestate, n. 81. 82.

Nulla oppositio inter duo iudicia reflexa de probabilitate, n. 83.

Magis salvatur prudentia suspensa iudicio directo, n. 84. 85.

Fogarinus negat, quod certus de probabilitate honestatis sit certus de honestate, n. 86.

Dico quod certus de probabilitate honestatis materialis, etsi non sit certus de honestate formali, est tamen certus de honestate formali, n. 87. ad 95.

Reflexum supra probabilitatem honestatis materialis iudicium supponitur certum, n. 94. 95.

Objicit 2. disp. 3. part. 2. n. 6. Ad iudicium prudens non satis est evidenter de probabilitate honestatis, ut vult Maltrius in a. disp.

disp. 5. a n. 126. quia de ratione prudentiæ est, ut non sit positivè indifferens ad verum, & falsum, seu ad honestatem, & inhonestatem, aliàs non esset virtus determinata ad verum, ut vult Aristoteles, immò opinio possit esse virtus, quod est contra Aristotelem: sed iudicium certum de honestatis probabilitate est indifferens ad verum, & falsum, seu ad bonum, & malum practicè, quia probabilitas honestatis stat cum probabilitate inhonestatis, quam operans tenetur advertere, cum potest: ergo tale iudicium non potest esse prudentiale, nec certa regula voluntatis ad honestè operandum, cum regula prudentiæ sit certa, & de objecto certo honesta.

N. 78. Fogar. Confirmat; quia ut quis honestè operetur, formare debet iudicium certum de licentiâ actionis; aliàs exponet se periculo offendendi Deum: ergo non satis est certitudo de solâ probabilitate honestatis. Consequentia probatur; quia certitudo de solâ probabilitate honestatis non est certitudo de honestate; potest enim stare cum certitudine de probabiliore inhonestatis: ergo sola certitudo de probabilitate honestatis non est satis pro certâ regulâ honestè operandi.

N. 79. Sed contra retorqueo argumentum: quia ipsa etiam moralis certitudo honestatis est indifferens ad verum, & falsum, adeoque ad bonum, & malum; nam moralis certitudo honestatis potest esse in re falsa; potest enim non esse in re honestum, quod apparet certò moraliter honestum: ergo vel indifferentia ad verum, & falsum, ut in re sunt, nihil contra nos probat; vel siquid probat, probat etiam contra Fogarinum non satis esse iudicium directum moraliter certum de honestate, ut quis honestè operetur.

N. 80. In formâ nego antecedens, quòd ad formandum iudicium prudens de formali honestate operationis non satis sit iudicium evidens de probabilitate honestatis materialis. Ad probationem, falsum prorsus est, immò non est ad rem dicere, quòd iudicium certum de probabilitate honestatis sit indifferens ad verum, & falsum, seu ad bonum, & malum; nam, quod est indifferens, est ipsum iudicium directum subjectivè probabile, probabilius, aut moraliter certum; at iudicium reflexum evidens, & certum de probabilitate honestatis non est indifferens, sed est necessariò verum de suo objecto; & objectum huius iudicii reflexi non est veritas, aut falsitas opinionis, bonitas, aut malitia operationis, (hec enim sunt objecta iudicii directi, sive probabilis, sive moraliter certi) sed est ipsa probabilitas ve-

ritatis opinionis, & honestatis actionis: ergo dicere, quòd iudicium certum de probabilitate honestatis sit indifferens ad verum, & falsum, ad honestum, & inhonestum, est prorsus falsum, & non est ad rem, & confunditur tum objectum iudicii directi cum objecto iudicii reflexi, tum ipsum iudicium reflexum cum iudicio directo.

Deinde toto hoc gratis transmissio, distinguo eandem probationem: Iudicium certum de probabilitate honestatis formalis est indifferens, ut ipse actus, & objectum sit, vel non sit materialiter honestum, seu in re honestum, concedo: est indifferens ut ipsum opus, & objectum, ut sub eo iudicio certo de probabilitate honestatis materialis, non sit formaliter honestum, nego. Explico. Ut enim opus, & objectum iudicii moraliter certi de honestate materiali operis, & objecti est indifferens, ut in re sit bonum, aut malum; non est autem indifferens, ut sit formaliter bonum, prout positum sub eo iudicio moraliter certo de honestate materiali: ita in nostro casu opus, & objectum iudicium certò probabiliter honestum in re est indifferens, ut non sit in re honestum; attamen opus ipsum, & objectum, ut positum sub iudicio certo de probabilitate honestatis materialis, non est indifferens, ut non sit formaliter honestum, quin est formaliter honestum.

Ad aliam probationem, quòd iudicium certum de probabilitate honestatis materialis stet cum altero reflexo de probabilitate inhonestatis materialis, fateor ita esse; at hoc non facit, quòd opus ut positum sub eo iudicio certo de probabilitate honestatis materialis non sit formaliter honestum: tum quia tunc aliud iudicium certum de probabilitate inhonestatis materialis non influit, nec ad illud opus dirigit, etsi præsens sit: tum quia nulla datur lex obligans, ne ponam opus, stante iudicio certo de probabilitate inhonestatis materialis, præsentè iudicio certo de probabilitate honestatis materialis ejusdem operis; sed tantum, ne ponam opus, quoties mihi certum est, esse certum in re; non autem quoties mihi est certum, esse probabile non esse in re malum, quamvis mihi sit certò probabilius, esse in re malum.

Ad 2. quòd cum licitum sit, ut ostendi, suspensò omni iudicio directo moraliter certo de materiali honestate operis, ponere opus sub solo iudicio reflexo de objectivâ certitudine morali honestatis operis, sequeretur, quòd si non licet ponere opus, posito utroque iudicio reflexo certo, uno de

Mm iij proba-

nemo ponat opus, quod unice iudicatur certo probabiliter inhonestum materialiter: hæc est lex, quæ datur; non autem datur lex, ne quis ponat opus, quod certo iudicatur, probabile esse, quod sit honestum materialiter; ergo certitudo de probabilitate honestatis materialis, est unita certitudini de probabilitate inhonestatis materialis, est certitudo de honestate formali operis, est non sit certitudo de honestate materiali operis: e contra certitudo de probabilitate inhonestatis materialis, est unita certitudini de probabilitate honestatis materialis, nec est certitudo de inhonestate formali operis; nec est certitudo de materiali inhonestate operis.

N. 88. *U*lterior ratio, cur licet certitudo de probabilitate materialis honestatis non sit certitudo de materiali honestate, adhuc tamen satis sit ad honeste formaliter operandum, est; quia, ut dixi, ut quis honeste formaliter operetur, satis est certitudo de probabilitate materialis honestatis ipsius operis, conjuncta cum negatione certitudinis de malitia materiali ipsius operis: sed certitudo de probabilitate materialis honestatis, est unita cum certitudine de probabilitate malitiæ materialis, adhuc est certitudo de probabilitate honestatis materialis, conjuncta cum negatione certitudinis malitiæ materialis: ergo ea certitudo de probabilitate honestatis materialis, adhuc satis est ad honeste formaliter, aut saltem ad non inhoneste formaliter operandum.

N. 89. *D*ices 2. hanc certitudinem de probabilitate materialis honestatis operis, saltem unitam certitudini de probabilitate, aut probabilitate materialis inhonestatis operis non satis esse, ne formaliter inhoneste operemur.

N. 90. *N*ego antecedens; quia, ut sæpe dixi, nemo tenetur vitare malum, nisi vel sit certus de illo, vel nisi formet iudicium certum de probabilitate malitiæ materialis, & sit divinum ab alio certo de probabilitate non malitiæ materialis; sed formans utrumque iudicium reflexum, (divinum ab omni directo de malitiâ, & de non malitiâ materiali operis) unum certum de probabilitate malitiæ materialis, aliud certum de probabilitate non malitiæ materialis operis, non habet iudicium certum de probabilitate malitiæ materialis, divinum à iudicio certo de probabilitate non malitiæ materialis; ergo. Adde, quod malitia prudenter negabilis, est sit etiam prudenter affirmabilis, non obligat; eò quia nisi lex vetans malitiam sit certa, non obligat.

*D*ices 3. ex Fogarin. n. 17. iudicium certo probabile, stante iudicio certo probabili de non licentiâ, nec potest esse certum, nec prudens, sumptâ prudentiâ pro virtute, quæ numquam fallum dicit; nam hoc ipso, quod adit motivum pro non licentiâ, eò ipso est certo probabilis non licentiâ: ergo intellectus non potest esse certus de licentiâ.

*S*ed contra 1. quia ego non dico, quod certitudo de probabilitate licentiæ, seu honestatis materialis ipsius operis sit certitudo honestatis materialis ejusdem operis; immo dico, quod non sit: sed dico, quod certitudo de probabilitate materialis honestatis ipsius operis, sit certitudo de formali honestate ipsius operis, adeoque satis ut honeste formaliter operer: atque adeo, esto speculative possim prudenter formidare de materiali honestate operis, non tamen de formali; quatenus actio directa ab eo iudicio certo de probabilitate materialis honestatis ipsius actionis est formaliter honesta; eò modo quo actio directa à iudicio certo de opere præcepto à Superiore est formaliter honesta, est læpe in re sit materialiter inhonestâ.

*C*ontra 2. quia si argumentum tenet, tenet suum Authorem; non enim licebit operari sub iudicio directo moraliter certo de materiali honestate operis; quatenus est sit prudens, non tamen est verum, immo sæpe est falsum.

*C*ontra 3. quia iudicium reflexum certum de probabilitate numquam est fallum, quin est semper evidens, & verum; nam debet probabilitas opinionis, juxta me, esse evidens; ergo est semper speculative prudens.

*C*ontra 4. quia nemo melius salvat prudentiam, (est detur, quod semper dicere debeat speculative verum) nam est semper speculative verum, probabile esse, quod opus sit materialiter honestum: immo, per nos, est semper speculative verum, quod ut quis honeste, aut ne saltem inhoneste operetur, satis sit certum de probabilitate materialis honestatis operis iudicium.

§. III.

*Q*uia si satis est certa probabilitas ad agendum prudenter, nulla opinio certo probabilis damnari potuisset.

SUMMARIUM.

*A*it quod habens duplex reflexum de probabilitate honestatis, & de probabilitate inhonestatis iudicium, eligere nequeat opus ut honestum, n. 96.

Et